

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2013

JĘZYK BIAŁORUSKI

POZIOM PODSTAWOWY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2013

Część I

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie pisanego tekstu Дарыюша Шчэпаньчыка <i>Таблаізацыя СМІ або журналістыка навыварат</i>

Zadanie 1. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

1. павялічэнне тыражу газет (ніжэйшы кошт асобніка ў сувязі з рэкламамі);
 2. пашырэнне кола чытачоў (рабочыя);
- 2 p.** – za podanie dwóch argumentów
1 p. – za podanie jednego argumentu
0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- Акрэсленне *аднацэнтавая прэса* звязана з цаной газеты – адным цэнтам. Зніжэнне цаны магчыма дзякуючы спонсарам, рэкламам, якія выдаўцы масава пачалі друкаваць у газетах.
- 2 p.** – za wyjaśnienie sformułowania oraz jego genezy
1 p. – za wyjaśnienie sformułowania lub jego genezy
0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Poprawna odpowiedź:

- a) тыраж
 - б) катастрофа
 - в) карыкатура
 - г) прыказка
- 2 p.** – za podanie czterech określeń
1 p. – za podanie dwóch określeń
0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

- a*
- 1 p.** – za zaznaczenie odpowiedzi *a*
0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Приклад poprawnej odpowiedzi:

1) трэба, каб тэма была сэнсацыйная;

2) у цэнтры зацікаўлення таблаізаваных медыяў жыццё вядомых усім чытачам/гледачам асоб

2 p. – за podanie dwóch informacji

1 p. – за podanie jednej informacji

0 p. – за бledнaю адпаведзь lub brak адпаведзи

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Приклад poprawnej odpowiedzi:

Медыйныя факты – гэта інфармацыі, якія не да канца правераныя, часам гэта чуткі, якія маюць звярнуць увагу чытача/гледача; малаістотныя раздзьмутыя інфармацыі.

1 p. – за poprawne odczytanie sensu akapitu

0 p. – за бledнaю адпаведзь lub brak адпаведзи

Zadanie 7. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

1. Таблаізаванае паведамленне прадстаўляе спрошчаную карціну свету, гэта добра выглядае ў загалюках.

2. Таблаізаванае паведамленне зводзіцца да простаі формы, каб не абцяжарваць інтэлекта гледача сур'ёзнай рэфлексіяй.

2 p. – за podanie dwóch właściwych cech

1 p. – за podanie jednej właściwej cechy

0 p. – за бledнaю адпаведзь lub brak адпаведзи

Zadanie 8. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Приклад poprawnej odpowiedzi:

1. Таблаізацыя ў СМІ абумоўлена запатрабаваннем большасці грамадства.

2. Большая частка чытачоў/гледачоў больш ахвотна паглядзіць рэаліты-шоу ці прачытае чуткі пра вядомыя асобы, чым будзе аналізаваць сур'ёзныя праблемы сучаснага свету.

2 p. – за podanie dwóch właściwych cech

1 p. – за podanie jednej właściwej cechy

0 p. – за бledнaю адпаведзь lub brak адпаведзи

Zadanie 9. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

1. Таблаізацыя вядзе да таго, што многія чытачы/гледачы не ўмеюць самастойна думаць. Яны маюць у галаве толькі гатовыя слоганы.
2. Журналісты ў сваю чаргу перастаюць падаваць правераную інфармацыю і лічаць сябе прадстаўнікамі псеўдаінфармацыі, якая мусіць здзіўляць.

2 p. – за podanie wpływu na czytelnika i na dziennikarza

1 p. – за podanie wpływu na czytelnika lub na dziennikarza

0 p. – за бłądną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 10. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź

1. фальш
2. праўда
3. фальш

2 p. – за prawidłową ocenę trzech zdań

1 p. – за prawidłową ocenę dwóch zdań

0 p. – за бłądną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 11. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Акрэсленне *журналістыка навыварат* мае сувязь з падачай у газетах інфармацый, якія часта неверагодныя і не адпавядаюць рэчаіснасці. Друкаванне артыкулаў, якія не адпавядаюць рэчаіснасці, а таксама ацэньванне і інтэрпрэтаванне іх аўтарам не згодна з прынцыпамі журналісцкай этыкі таму і *журналістыка навыварат*.

2 p. – за prawidłowe wyjaśnienie obu członów tytułu

1 p. – за prawidłowe wyjaśnienie jednego z obu członów tytułu

0 p. – за бłądną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 12. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu II/20
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

б)

1 p. – за wskazanie odpowiedzi б)

0 p. – за бłądną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Część II

Obszar standardów	Opis wymagań
Tworzenie informacji	Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu III/1; III/2; III/7; III/9; III/11; III/12; III/13; III/15

Temat 1: Na podstawie analizy wiersza Janki Kupały *Nie szukaj* wyraż swój pogląd: czy wartości, o których mówi Janka Kupała w wierszu, są aktualne?

Kryteria	Opis wymagań	22
1. Rozwi- nięcie tematu	1. Informacje o autorze: Janka Kupała (wł. Iwan Łucewicz) – XX-wieczny poeta oddany idei patriotycznej, związany z „Naszą Niwą”.	0–1
	2. Określenie głównej tematyki wiersza – wartościowanie rzeczy/zjawisk występujących w najbliższym otoczeniu człowieka.	0–2
	3. Wskazanie głównych wartości w życiu człowieka i ich ogólna charakterystyka: – szczęście (pojęcie abstrakcyjne); – przyjaźń (pojęcie abstrakcyjne); – ojczyzna (zjawisko konkretne i określone).	0–3
	4. Obraz ojczyzny w wierszu J. Kupały: interpretacja obrazów: – specyfika rodzinnego krajobrazu – obraz lasu; – interpretacja obrazu matki pochylonej nad kołyską dziecka i śpiewającej kołysanki – symbol miłości, tworzącej się tożsamości; – interpretacja pojęcia przyjaźni – przyjaciele – osoby, z którymi człowiek przebywa od dziecka, wspólnie pracuje i dzieli się własnymi przeżyciami – identyfikacja ze zbiorowością, kształtowanie poczucia wspólnoty.	0–4
	5. Wskazanie cech poetyki utworu: – bezpośrednie zwroty do adresata; – odwołanie się do emocji czytelnika; – występowanie symboli dobrze znanych czytelnikowi np. matki tulącej dziecko.	0–2
	6. Funkcjonalna analiza środków stylistycznych: – wiersz składa się z sześciu strof, zbudowanych na zasadzie kontrastu; – każda ze strof zakończona jest zdaniem wykrzyknikowym; – podkreślenie słów: „Толькі ўмей шукаці блізка!” – trzykrotne powtórzenie, które jest wskazówką dla odbiorcy wiersza; – epitety, wyliczenia, powtórzenia podporządkowane są głównej idei wiersza;	0–2

		– występowanie form trybu rozkazującego, zachęcające adresata do określonego postępowania; – nagromadzenie czasowników, które dynamizują obraz; – dominująca forma czasu teraźniejszego; – podkreślenie dominant semantycznych utworu poprzez użycie czasowników zaprzeczonych.	
	7.	Wyrażenie i uzasadnienie własnej opinii dotyczącej wartości, o których jest mowa w wierszu.	0–2
	8.	Ustosunkowanie się do problemu, czy wartości, o których jest mowa w wierszu są aktualne (podanie minimum trzech argumentów).	0–2
	9.	Przedstawienie wniosków: Np. wniosek pełny: W wierszu podmiot liryczny wskazuje na wartości, które znajdują się w „zasięgu ręki” jednostki, w związku z czym człowiek niejednokrotnie nie uświadamia sobie ich znaczenia. Za najważniejsze autor uważa posiadanie ojczyzny i dobrych relacji międzyludzkich. Są to wartości o uniwersalnym charakterze. wniosek częściowy: Najważniejsze dla człowieka wartości znajdują się „zasięgu ręki”, w związku z czym człowiek niejednokrotnie nie uświadamia sobie ich znaczenia. próba podsumowania: Najważniejsze w życiu człowieka wartości to szczęście, przyjaźń i ojczyzna.	4 2 1
Język i kompozycja			27
2. Składnia i fleksja	Poprawna i nieschematyczna składnia i poprawna fleksja.		9
	Poprawna składnia i fleksja.		7
	Na ogół poprawna składnia i fleksja.		5
	Mimo błędów składnia i fleksja niezakłócająca komunikatywności języka.		3
3. Słownictwo, frazologia, styl	Bogate i zróżnicowane słownictwo i poprawna frazeologia, swobodny i żywy styl.		10
	Na ogół wystarczające słownictwo, poprawna frazeologia, komunikatywny styl.		7
	Na ogół poprawne słownictwo i na ogół komunikatywny styl.		4
4. Ortografia, interpunkcja	Na ogół bezbłędna ortografia i interpunkcja.		4
	Nieliczne błędy ortograficzne różnego stopnia i błędy interpunkcyjne również drugiego stopnia.		2
	Błędy ortograficzne z przewagą drugorzędnych i liczne interpunkcyjne z przewagą drugorzędnych.		1
5. Kompozycja	Funkcjonalna wobec tematu, spójna, logiczna.		4
	Trójdzielna, spójna, graficzne wyodrębnienie głównych części.		2
	Wskazująca na próby porządkowania myśli, na ogół spójna.		1

Temat 2: Na podstawie analizy i interpretacji podanych fragmentów *Spowiedzi* Łarysy Heniusz rozważ związek tytułu z problematyką utworu. Zwróć uwagę na kreację bohaterów i przestrzeni w utworze.

Kryteria	Opis wymagań		22
1. Rozwi- nięcie tematu	1.	Informacje o autorze: Łarysa Heniusz – XX-wieczna pisarka oddana idei patriotycznej; przeżyła łagry.	0–2
	2.	Ogólna charakterystyka tematyki fragmentu w kontekście tytułu utworu: fragment <i>Spowiedzi</i> Łarysy Heniusz, to zapis ważniejszych wydarzeń z życia autorki dotyczący głównie doświadczenia z łagrów. Podane fragmenty pochodzą z pierwszego rozdziału utworu. Autorka przedstawia w nim swój stosunek do rodzinnego domu oraz relacje między członkami rodziny.	0–2
	3.	Charakterystyka poetyki fragmentu: – obecność dialogów; – dokładność opisów; – wykorzystanie czasu teraźniejszego i przeszłego; – stosowanie form pierwszej osoby liczby mnogiej; – używanie apostrofy; – używanie określeń nacechowanych pozytywnie w opisie rodzeństwa; – używanie określeń nacechowanych pozytywnie w opisie domu; – stosowanie symbolicznych obrazów w opisie domu – <i>matczyne ręce</i> ; – subiektywizm narracji.	0–3
	4.	Charakterystyka rodziny poetki i relacji między jej członkami: – charakterystyka bohaterów; – idealizacja bohaterów; – podkreślenie silnych więzi między rodzeństwem; – podkreślenie uczucia miłości w relacjach między rodzeństwem i rodzicami; – podkreślenie wzajemnego szacunku między członkami rodziny; – podkreślenie zależności rodzinnych.	0–5
	5.	Omówienie obrazu rodzinnego domu poetki: – podkreślenie roli przyrody w tworzeniu obrazu domu; – antropomorfizacja otaczającej przyrody, która nie stanowi tła do działania człowieka a jest partnerem człowieka; – obraz domu jako ostoi; – omówienie znaczenia ziemi w kształtowaniu obrazu domu; – podkreślenie wyjątkowości rodzinnego domu.	0–4

